پرونده
اقتصاد سیاسی

وحید عظیم‌نیا

«جوان» ضرورت اصلاح نرخ شناور خوراک گاز پتروشیمی را بررسی می‌کند

رانت خوراک گاز پتروشیمی‌ها بلایی که بر سر متانولی‌ها آمد

رانت خوراک گاز پتروشیمی‌ها سبب شده است که بخش مهمی از صنعت پتروشیمی ایران به خصوص در بخش متانولی، به طرز عجیبی خام فروش شود که آثار بسیار بدی در اقتصاد ما برجای گذاشته است. در صنعت پتروشیمی محصولات صادراتی کشور به دلیل تمرکز بر خام‌فروشی و عدم توسعه زنجیره ارزش به سمت وضعیت نابه‌سامانی رفته است که خروجی آن ارزش بسیار پایین و حدود ۳۶۰ دلاری محصولات صادراتی در هر تن است و در مقابل میزان سرانه واردات به ازای هر تن به بالای ۱۸۰۰ دلار می‌رسد که نشان از وضعیت بسیار بد ارزش افزوده بالای واردات نسبت به خام فروشی صادرات کشور دارد. برای اصلاح این وضعیت در جهت توسعه زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی به خصوص زنجیره متانولی و اصلاح نرخ خوراک به نحوی که امکان تداوم تولید در کنار توسعه زنجیره ارزش ایجاد شود، بسیار مهم است. برای اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی باید توجه داشت که باید از هر گونه قیمت‌گذاری ریالی به طور کلی فاصله گرفت. تثبیت ریالی نرخ خوراک گاز کاملاً اشتباه است و باید براساس فرمولی شناور و با توجه به قیمت منطقه‌ای گاز به قیمت‌گذاری نرخ خوراک پرداخت.

طرح: حسین کشتکار

گاز عنصر حیاتی برای صنعت پتروشیمی است. از گاز به عنوان سوخت و همچنین خوراک در صنعت مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از موارد مهم مصرف گاز در صنایع، تحت عنوان خوراک گاز و در زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی‌های گازی است. این زنجیره ارزش دو شاخه اصلی و مهم دارد که بخش اول آن شاخه اوره است که برای بحث کودهای شیمیایی مورد استفاده قرار می‌گیرد و با توجه به اهمیت کود شیمیایی در امنیت غذایی و همچنین اتکا فرآیند تولید اوره تنها مبتنی بر خوراک گازی، با افزایش قیمت گاز، این محصول نیز در بازارهای جهانی چندین برابر شد و سوددهی بالایی در سال ۲۰۲۲ ثبت کرد. شاخه دوم زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی گازی، تولید متانول است. متانول به دلیل اینکه علاوه بر خوراک گاز از چندین فرآیند موازی تولیدی نظیر ذغال‌سنگ، بیومس (زیست توده) و همچنین هیبریدی تولید می‌شود، با افزایش چشمگیر قیمت گاز در سال ۲۰۲۲، اصلاً تغییر جدی قیمتی نکرد و نشان داد که به فرآیند تولید این محصول مهم و زنجیره ارزش میان‌دست و پایین‌دست آن به هیچ وجه به قیمت گاز وابسته نیست و همین امر پایداری قیمت این محصول را در طول سال ۲۰۲۲ به ثبت رساند. در ایران اما وضعیت متانولی‌ها بسیار بد است و کلیه فرآیندهای تولید صنعتی متانول، مبتنی بر خوراک گازی تعبیه شده است و با توجه به عدم تولید متانول از گاز طبیعی در بسیاری از کشورهای تولیدکننده این محصول، تبدیل گاز به متانول هیچ صرفه اقتصادی نخواهد داشت و زنجیره ارزش متانول بدون توسعه جدی، در مرحله اول زنجیره ارزش خود باقی بماند و در حال حاضر بیش از ۹۴ درصد متانول تولیدی در کشور صادر می‌شود که پدیده عجیبی به نام انرژی مجازی و خام‌فروشی صنعتی را ایجاد کرده است.

■ تاریخچه نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها

طی دهه ۱۳۸۰ و تا سال ۱۳۹۴، نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها هر ساله در بودجه سنواتی تعیین می‌شد تا اینکه در جهت ایجاد چشم‌انداز حمایتی از تولید و توسعه زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی، فرمول شناور و شفافی توسط وزارت نفت تعیین شد که طبق آن، فرمول خوراک گاز پتروشیمی‌ها بعد از کش و قوس‌های فراوان، براساس متوسط قیمت فروش داخلی گاز و همچنین چهار هاب گازی دنیا تعیین خواهد شد. این فرمول طی سال‌های اخیر و بدون مشکل به کار خود ادامه داد اما در سال‌های اخیر با توسعه ظرفیت تولیدی کشور و اصلاح نظام یارانه‌های انرژی در جهت اصلاح نرخ فروش داخلی گاز و همچنین افزایش شدید قیمت گاز بعد از فروکش کردن همه‌گیری کرونا و وقوع جنگ بین روسیه و اوکراین، قیمت خوراک گازی پتروشیمی افزایش چشمگیری پیدا کرد که به واسطه آن نرخ خوراک گاز برای استفاده متانولی‌ها کاملاً ضرر ده شد و همین موضوع سبب شد که در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، دولت سقف ریالی ثابت ۵ هزار تومانی برای نرخ خوراک گاز پتروشیمی تعیین کند که نه تنها بار مالی بسیار بالایی بر دولت متحمل کرد و کسری بودجه تبصره ۱۴ را افزایش داد، بلکه وضعیت به نحوی جلو رفت که پتروشیمی‌های متانولی هر ساله بیشتر از قبل به نرخ خوراک ارزان قیمت و رانتی وابسته شدند.

■ فخرفروشی متانولی‌ها به سودآوری حاصل از خام‌فروشی رانتی

در این شرایط در سال ۱۴۰۲ دولت تصمیم گرفته است که نرخ خوراک گاز پتروشیمی‌ها را معادل ۷ هزار تومان در نظر گیرد که با توجه به اینکه متانولی‌ها به طور کامل به قیمت رانتی و ارزان خوراک پتروشیمی وابسته شدند؛ به طور کامل مخالف این تصمیم دولت شدند و به دنبال همین امر، اقدام به تعطیلی پتروشیمی‌های متانولی کردند؛ این در حالی است که طی سالیان اخیر و با شکل‌گیری صادرات گاز طبیعی ایران به کشورهای همسایه نظیر ترکیه و عراق و همچنین با توجه به سرکوب شدید قیمتی و رانت خوراک بالای گاز پتروشیمی‌ها، تولید متانول و صادرات عمده متانول تولیدی به بازارهای انحصاری در چین و برخی نقاط دیگر، نه تنها هیچ آورده جدی برای اقتصاد ایران نداشتند، بلکه با جلوگیری از ایجاد فرصت صادرات گاز طبیعی یا تبدیل آن به برق و صادرات برق به کشورهای همسایه، نه تنها عدم‌النفع چندین میلیارد دلاری برای کشور ایجاد شد؛ بلکه درآمد ارزی دولت نیز شدیداً کاهش یافت.

در جدول زیر به تفکیک سود حاصل از خام‌فروشی متانول، قیمت عرضه رانتی و ارزان خوراک گازی به پتروشیمی‌های متانولی و همچنین درآمد دولت در صورت صادرات خام گاز طبیعی یا تبدیل آن به برق و آزاد شدن ظرفیت صادرات گازوئیل در فصول سرد سال محاسبه گردیده است. در این جدول به خوبی مشاهده می‌شود که تولید رانتی متانول نه تنها ارزش افزوده ندارد بلکه نسبت به صادرات گاز طبیعی به شکل خام نیز ارزش کاسته دارد و این به معنای تحمیل بار مالی بالا به تولید است و در اینجا حتی قیمت برق، هزینه سربار و همچنین هزینه‌های متغیر بنگاه نیز محاسبه نشده است که قطعاً با محاسبه این موارد، تولید متانول غیراقتصادی‌تر نیز خواهد شد.

هاشم‌زاده
مدیر گروه انرژی اندیشکده ماهد

> تولید متانول در کشور ما به شدت غیر اقتصادی است و اگر رانت خوراک ارزان نباشد قطعاً شاهد ورشکستگی و تعطیلی این واحدها در کشور خواهیم بود. تنها و تنها حاکمیت با گرفتن تضامین رسمی از شرکت‌های متانولی در صورت توسعه و تکمیل زنجیره ارزش باید رانت خوراک ارزان را برای پتروشیمی‌ها نگه دارد و گرنه هیچ منطقی ندارد که رانت خوراک ارزان بدهیم

فرشاد جامع اصل
کارشناس انرژی

> وابستگی شدید تولید متانول در ایران به رانت خوراک و سوخت ارزان و همچنین از دست دادن بالقوه بازارهای صادراتی گاز با تحمیل قیمت پایین انرژی، مسئله بسیار مهم و حیاتی است که باید سریعاً در نظام تصمیم‌گیری کشور نیز این نرخ اصلاح می‌شد که قدم اول در این زمینه برداشته شده است اما باید نرخ به قیمت گاز صادراتی متصل و پگ شود

■ تغییرات فرمول خوراک گاز پتروشیمی‌ها به چه شکل باشد؟

در این شرایط برای جلوگیری از عدم تکرار تجربه تلخ متانولی‌ها و وابستگی شدید صنایع به رانت انرژی ارزان، باید از همین حالا نسبت به اصلاح و شناورسازی فرمول نرخ خوراک گاز و همچنین نرخ سوخت صنایع اقدام کرد؛ در همین راستا اندیشکده سیاستگذاری ماهد پیشنهاد کرده است که مطابق فرمول نرخ خوراک پتروشیمی‌ها که در سال ۱۳۹۴ تصویب شد، به جای اینکه نرخ خوراک پتروشیمی‌ها به وسیله قیمت میانگین هاب‌های جهانی مشخص گردد؛ یک شرط دیگر بر فرمول اعمال شود و قیمت فرمول خوراک پتروشیمی‌ها متناسب با قیمت هاب گازی منطقه خلیج فارس نیز تعیین شود.

پیشنهاد اصلی در این زمینه، اصلاح نرخ خوراک براساس فرمول مصوب نرخ خوراک پتروشیمی‌ها در سال ۱۳۹۴ و ایجاد کف ۶۰ درصد و سقف ۸۰ درصد میانگین وزنی قیمت صادرات و وارداتی گاز ایران به عنوان معیاری از قیمتِ هاب گازی منطقه خلیج فارس است. در ادامه نظر دو تن از کارشناسان حوزه انرژی را پیرامون بحث رانت خوراک گازی پتروشیمی‌ها جویا خواهیم شد که خواهید خواند.

■ شناورسازی نرخ خوراک بر اساس قیمت هاب منطقه‌ای گاز ایران

فرشاد جامع اصل کارشناس انرژی پیرامون وضعیت اسفناک و زیان‌ده تولید متانول در کشور به «جوان» می‌گوید: «ایران دارای ذخایر عظیمی از منابع طبیعی از جمله نفت و گاز است که منبع درآمد قابل توجهی برای اقتصاد کشور بوده است. با این حال، اتکای بیش از حد به انرژی ارزان قیمت و اعطای رانت خوراک گاز به پتروشیمی‌ها در داخل کشور نه تنها باعث تشدید مصرف و سرانه بسیار بالای مصرف در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور شده است و ایران را به اولین کشور در زمینه دارنده بیشترین شدت انرژی تبدیل کرده است، بلکه منجر به عدم رقابت در صنعت ایران از جمله تولید ضرر ده متانول شده است. وابستگی شدید تولید متانول در ایران به رانت خوراک و سوخت ارزان و همچنین از دست دادن بالقوه بازارهای صادراتی گاز با تحمیل قیمت پایین انرژی، مسئله بسیار مهم و حیاتی است که باید سریعاً در نظام تصمیم‌گیری کشور نیز این نرخ اصلاح می‌شد که قدم اول در این زمینه برداشته شده است اما باید نرخ به قیمت گاز صادراتی متصل و پگ شود.»

وی می‌افزاید: «اعطای رانت خوراک و سوخت ارزان قیمت در بلندمدت نتیجه‌ای جز عدم رقابت‌پذیری در صنعت نداشته است، زیرا صنایع به رانت خوراک و انرژی ارزان وابسته شده و روی فناوری‌ها و فرآیندهای جدید برای افزایش کارایی و کاهش هزینه‌ها سرمایه‌گذاری نخواهند کرد و بازارهای یافته شده نیز نه به دلیل نوآوری در تولید و هزینه تمام شده کمتر، بلکه به دلیل رانت انرژی ارزان است و به نوعی در حال صادرات انرژی مجازی هستند و نه محصول صنعتی. هزینه پایین انرژی باعث ایجاد حس کاذب از قابلیت اقتصادی شده است که منجر به عدم سرمایه‌گذاری در فناوری‌ها و فرآیندهای جدید شده است. این عدم سرمایه‌گذاری منجر به راندمان و بهره‌وری پایین در صنعت، کاهش رقابت‌پذیری آن و مانع از توانایی آن برای رقابت در بازارهای جهانی شده است.»

فرشاد جامع اصل تأکید می‌کند: «برای رهایی از خام‌فروشی گسترده متانول باید به سراغ اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی و شناورسازی آن بر مبنای قیمت منطقه‌ای گاز برویم؛ پیشنهاد اصلی در این زمینه به این شکل است که ما باید با در نظر گرفتن قیمت گاز بر اساس فرمول مصوب سال ۱۳۹۴ یک قیمت اولیه برای خوراک در نظر بگیریم و سپس دو شرط جدید برای وابسته شدن قیمت به قیمت هاب منطقه‌ای گاز ایران برسیم. بهترین راهکار این است که قیمت خوراک پتروشیمی‌ها شناور باشد. از اعمال یک قیمت ثابت و ریالی برای نرخ خوراک پتروشیمی‌ها نیز باید پرهیز کنیم. شناورسازی قیمت خوراک نیز براساس قیمت‌های صادراتی که همان فوب خلیج فارس و قیمت گاز صادراتی ایران است؛ باید مشخص شود. متصل کردن نرخ خوراک این شرکت‌ها به قیمت‌های صادراتی بهترین راهکار است.»

وی در پایان خاطرنشان می‌کند: «به این ترتیب نه تنها قیمت نرخ خوراک پتروشیمی‌ها اصلاح خواهد شد و دیگر شاهد رانت خوراک نخواهیم بود؛ دیگر از قیمت‌گذاری دستوری و سلیقه‌ای نرخ خوراک پتروشیمی نیز رها می‌شویم و صنایع نیز با یک فرمول پیش‌بینی‌پذیر و بدون ایجاد نرخ دستوری یا سلیقه‌ای، امکان برنامه‌ریزی صنعتی خواهند داشت.»

■ لزوم اصلاح فرمول قیمتی خوراک با پگ شدن به قیمت هاب منطقه‌ای گاز ایران

مهدی هاشم‌زاده مدیر گروه انرژی اندیشکده ماهد با اشاره به اهمیت هدفمندسازی نظام یارانه‌های انرژی نیز به «جوان» می‌گوید: «مسئله یارانه انرژی یکی از موضوعات بسیار مهم برای کشور است. سیاست جایگزینی مالیات به جای درآمد نفت، یکی از اقدامات مهم دولت است، اما اقتصادی که رکود به سر می‌برد، مشکل جدی در زمینه افزایش درآمدهای مالیاتی دارد و بالعکس باید مالیات در زمان‌های رکودی نقشی متفاوت از دوره‌های رونق داشته باشد. از همین رو باید رویکرد متفاوت و جایگزینی نیز در جایگزینی درآمدهای نفتی در نظر گرفت. حرکت به سمت اقتصاد بدون مالیات به جای اقتصاد با انرژی ارزان در این زمینه، بسیار اهمیت بیشتری دارد، زیرا در این صورت صنایع برای مقابله با هزینه‌های مضاعف انرژی ارزان، به سمت اصلاح مصرف خود و کاهش استفاده از خوراک گازی یا سوخت خواهند رفت، اما در شرایطی که اقتصاد ایران به سمت استفاده از انرژی ارزان رفته است، نتیجه آن وضعیت فعلی بسیار خطرناک شدت مصرف بالا برای تولید یک واحد کالا است.»

وی می‌افزاید: «ایران متأسفانه شدت انرژی بسیار بالایی دارد و رتبه نخست و بیشترین شدت مصرف انرژی را در دنیا دارد که هزینه بسیار پایین انرژی در کشور از یک سمت و عدم صرفه اقتصادی برای بهینه‌سازی مصرف، سبب شده است که صنایع کشور به شدت به رانت انرژی ارزان قیمت وابسته شوند و همین موضوع نیز در ایام بررسی بودجه و کاهش درآمدهای پایدار بودجه نیز کاملاً مشهود است که یکی از اصلی‌ترین موضوعات در این بین، اعطای رانت خوراک ارزان پتروشیمی‌ها است که موجب شده، صرفه‌جویی انرژی و طرح‌های بهینه‌سازی به طور کلی کنار گذاشته شوند که نتیجه آن در شدت مصرف بالای انرژی کاملاً عیان است.»

هاشم‌زاده در رابطه با لزوم جلوگیری از تکرار سرنوشت تلخ تولید غیراقتصادی متانول در کشور می‌گوید: «واقعیت این است که تولید متانول در کشور ما به شدت غیر اقتصادی است و اگر رانت خوراک ارزان نباشد، قطعاً ما شاهد ورشکستگی و تعطیلی این واحدها در کشور خواهیم بود. تنها و تنها حاکمیت با گرفتن تضامین رسمی از شرکت‌های متانولی در صورت توسعه و تکمیل زنجیره ارزش باید رانت خوراک ارزان را برای پتروشیمی‌ها نگه دارد و گرنه هیچ منطقی ندارد که رانت خوراک ارزان بدهیم و متانول تولید کنیم و بعد هم به بازارهای انحصاری صادر کنیم؛ این مسیر کاملاً غیراقتصادی است و هیچ عقل سلیمی این مسیر را طی نخواهد کرد. برای ارزآوری نیز می‌توان گاز خوراک متانولی‌ها را صادر کرد که چندین برابر تولید و صادرات متانول نفع اقتصادی برای کشور خواهد داشت.»

هاشم‌زاده در ادامه با اشاره به فرمول جدید طراحی شده برای نرخ خوراک در جهت جلوگیری از وابستگی صنعت به رانت انرژی ارزان می‌افزاید: «برای نرفتن راه غلط متانولی‌ها در کشور باید نرخ خوراک و همچنین سوخت صنایع اصلاح گردد. در این زمینه نیز پگ شدن قیمت خوراک به قیمت گاز صادراتی به عنوان معیار اصلی هاب منطقه‌ای گاز کشور پیشنهاد می‌شود. این پیشنهاد به این ترتیب است که قیمت خوراک باید بین ۶۰ تا ۸۰ درصد قیمت گاز صادراتی ایران باشد. تا به این ترتیب به معیارهای فروش داخلی گاز و همچنین قیمت جهانی گاز در هاب‌های مختلف دنیا، قیمت هاب گازی منطقه خلیج فارس و ایران نیز اضافه شود. به این ترتیب دو اتفاق مهم روی خواهد داد. اولاً دیگر به مانند سال ۲۰۲۲ و انفجار قیمت گاز در هاب اروپا، شاهد افزایش قیمت خوراک گاز پتروشیمی براساس فرمول مصوب وزارت نفت در سال ۱۳۹۴ حتی بیشتر از قیمت صادراتی گاز ایران نخواهیم بود و از آن سو نیز قیمت گاز حداقل معادل ۶۰ درصد قیمت صادراتی گاز تعیین خواهد شد و دیگر شاهد شکل‌گیری رانت گاز ارزان نیز نخواهیم بود. بدین ترتیب علاوه بر جلوگیری از تکرار تجربه تلخ و اشتباه تولید متانول، صنایع دیگر نیز به این شکل به رانت خوراک و سوخت ارزان وابسته نخواهند شد.»

■ جمع‌بندی

به نظر می‌رسد یکی از مشکلات جدی توسعه صنعتی در ایران، وابستگی شدید صنایع به قیمت پایین انرژی چه به صورت خوراک و چه به صورت سوخت است؛ این وابستگی شدید به قیمت پایین انرژی و تداوم اعطای رانت انرژی ارزان بدون برنامه‌ریزی مناسب در جهت توسعه زنجیره ارزش سبب شده است که صنعت ایران با پدیده فراگیر خام‌فروشی گسترده روبه‌رو باشد. از این جهت اصلاح نرخ شناور خوراک گاز پتروشیمی برای جلوگیری از تکرار بحران خام‌فروشی متانولی‌ها یک ضرورت به شمار می‌رود.

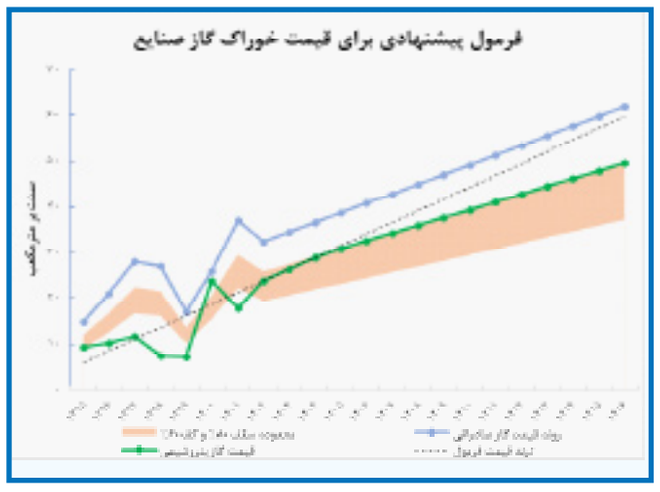

تغییرات نرخ خوراک گاز پتروشیمی با توجه به پیشنهاد پگ شدن قیمت خوراک گاز به قیمت گاز صادراتی ایران

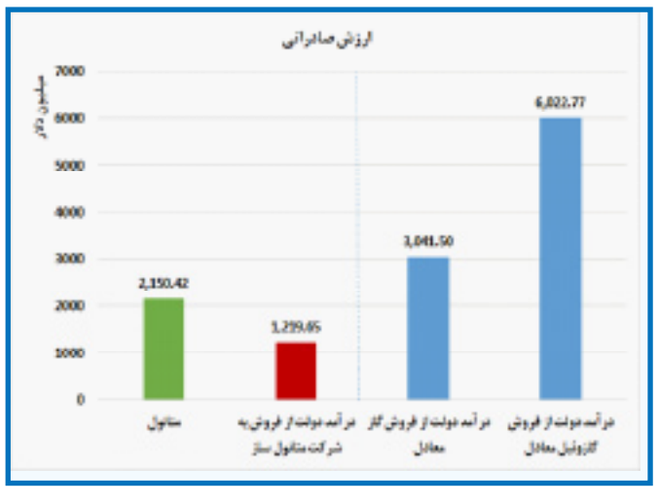

وضعیت تولید و صادرات متانول در سال گذشته و مقایسه با درآمدهای موازی و جایگزین خام فروشی متانول

یادداشت

چرا باید از تجربه متانولی‌ها درس بگیریم؟

■ مریم رحمانی*

یکی از موضوعات مهم در جهت تحقق و حرکت به سمت رقابت‌پذیری بالاتر در اقتصاد، حمایت مشروط و هدفمند از تولید در زمان آغاز به فعالیت خود است. اعطای یارانه‌های مختلف و همچنین مشوق‌های مالیاتی نیز یکی از این نظایر است. با این وجود در صورت عدم توجه به فراخورهای اعطای یارانه به خصوص در زمینه اعطای یارانه انرژی ارزان، این کمک و حمایت دولت به جای توسعه کشور و ایجاد رشد اقتصادی، به عکس خود بدل خواهد شد. نمونه واضح و مبرهن آن نیز حمایت تعرفه‌ای و گمرکی از صنعت خودرو کشور بود که وضعیت صنعت خودرو کشور را به این نقطه رسانده است.

نمونه واقعی و جدید نتیجه عکس دادن حمایت دولت بدون توجه به نیازمندی‌های صنعت و همچنین مشروط و هدفمند نبودن حمایت‌های دولتی، در بحث رانت خوراک گاز پتروشیمی‌های متانولی نیز تکرار شده است. متانول و زنجیره ارزش پتروشیمی‌های متانولی یکی از مهم‌ترین زنجیره‌های ارزش گاز به عنوان خوراک گاز است که تکمیل زنجیره ارزش متانول به طور کامل ما را از واردات رهایی خواهد بخشید. اما مدل غلط حمایت دولتی با ارائه رانت خوراک ارزان قیمت به متانولی‌ها در نهایت سبب شد که این صنعت بدون توجه به زنجیره ارزش سودآور متانول در نهایت به خام‌فروشی متانول بپردازد. این اشتباه بزرگ سیاستی نتایج بسیار بدی برای کشور رقم زده است و ما را به بزرگ‌ترین صادرکننده و خام‌فروش متانول تبدیل کرده است و نتیجه آن تباه کردن بخش بزرگی از منابع عظیم داخلی و صادرات انرژی مجازی بوده است. در حال حاضر کمتر از شش درصد از متانول تولیدی کشور در داخل کشور به استفاده می‌رسد و بیش از ۹۴ درصد از متانول تولیدی به شکل خام صادر می‌شود.

مشکل بزرگ صنعت متانول کشور، اعطای رانت خوراک و سوخت ارزان بدون مشروط کردن آن به توسعه زنجیره ارزش متانول بود که نتیجه آن وابستگی شدید صنعت پتروشیمی‌های متانولی کشور به صادرات خام متانول در بازار انحصاری و با قیمت سرکوب شده چین بوده است که موجب شده است که ما به طور کامل با یک صنعت ورشکسته و وابسته به رانت خوراک ارزان مواجه شویم.

صنعت متانولی کشور در طی سالیان اخیر با برنامه‌ریزی غلط و اشتباه مسئولان امر به یک صنعت غیراقتصادی تبدیل شده است که اگر گاز به نرخ ارزان به آنها پرداخت نشود، ورشکست خواهند شد. این در حالی است که موارد استفاده موازی و با قیمت بسیار مناسب گاز وجود دارد. اولین و مهم‌ترین مقصد گاز کشور، صادرات گاز به کشورهای همسایه است؛ این راهکار با توجه به وابستگی شدید و نیاز بالای گازی کشورهای همسایه نظیر هند، پاکستان، عراق و ترکیه به گاز ایران، به راحتی قابلیت جایگزین شدن دارد و به مانند گاز خوراک پتروشیمی‌های متانولی، امکان عقد قرارداد بلندمدت و مجوزهای اوفک برای پرداخت به موقع گاز کاملاً وجود دارد و همچنین جایگزین کردن و ذخیره‌سازی گاز برای مصارف بخش نیروگاهی در زمستان نیز اقدام مهم دیگری است که می‌تواند با گاز ارسالی به متانولی‌ها جایگزین شود و با این اقدام ظرفیت گازوئیل و سوخت مایع مورد استفاده نیروگاه‌ها آزاد خواهد شد و بدین ترتیب، امکان صادرات گازوئیل به میزان سه تا چهار برابر قیمت گاز معادل ایجاد خواهد شد که صرفه اقتصادی و منفعت بزرگی را برای کشور ایجاد خواهد کرد.

برای حل معضل بزرگ متانولی‌ها و جلوگیری از تکرار دوباره آن، باید همه یارانه‌های اعطایی به صنعت را منوط به توسعه زنجیره ارزش کنیم و برای این کار ابتدا باید قیمت نرخ خوراک اصلاح شود که مهم‌ترین گام در این بخش شناورسازی نرخ خوراک با قیمت میانگین وزنی صادراتی و وارداتی گاز است که بدین ترتیب نرخ خوراک به قیمت گاز منطقه‌ای پگ خواهد شد و دیگر از شر قیمت‌گذاری دستوری و کنار گذاشتن فرمول نرخ خوراک در سال ۱۳۹۴ نیز رهایی خواهیم یافت و بهترین فرصت برای اصلاح این موضوع در برنامه هفتم توسعه است؛ پس از اصلاح قیمت، می‌توان از اعطای یارانه مشروط به صنایع مختلف در جهت توسعه زنجیره ارزش استفاده کرد و هر گونه اعطای یارانه حمایتی در بخش خوراک یا سوخت را منوط به سرمایه‌گذاری حجم مشخصی از سود سالیانه در مجامع سالیانه کرد.

* کارشناس انرژی